

gerne vil nyde godt af denne højeste Grad af Velvillie, skal jeg begynde med et Ønske af den Beskaffenhed, som vil bevare noget for Statskassen. Det knytter sig til § 19 A. II. F., hvor der foreslaas ydet et Tilskud af 6,000 Kr. som det første aarlige Tilskud i 5 Aar til Professor la Cours Eksperimenter med den saakaldte „Forsøgsmølle“ paa Askov. Det blev berørt ganske kort af det ærede Medlem for Aalborg Amts 1ste Valgekreds (Jensen-Sønderup), første Gang han havde Ordet under Forhandlingerne her, og han syntes altsaa at være enig deri. Men da jeg ikke deler hans Betragtning deraf og ikke er enig i det rigtige i denne Bevilling og ikke har hørt den berørt af andre, skal jeg udtale mig lidt derom. Det forekommer mig for det første, at Ordet „Forsøgsmølle“ i nogen Grad æsker Kritikken, ja jeg kunde maa-ske endnu bedre sige, at det æsker Satiren. Man kender jo mange Møller, man har Kornmøller, Kaffemøller og Cementmøller, og i disse Navne indeholdes der saadan en Antydning af, hvad Meningen er med dem, hvad de skulle anvendes til. Men en Forsøgsmølle! Hvad er det for en Mølle? Er det en Mølle, som man maler Forsøg med? Ja, det maa vel være saaledes. Naa, jeg skal forlade dette og gaa videre. De Forsøg, som skulle males paa denne Mølle, kunne være af forskellig Beskaffenhed ligesom andre Forsøg, man foretager. Man kan foretage Forsøg paa Ting, som man ved, man ikke er i Stand til at udføre, og man kan foretage Forsøg paa Ting, som man ved, man kan udføre. Jeg kan f. Eks. forsøge paa at løfte en samlet Vægt paa flere Tusinde Pund; det tror jeg vilde ikke lykkes for mig; og jeg kan tage en mindre Vægt, og det vil lykkes for mig; saadant kan man jo altsaa kalde Forsøg paa, hvad man kan gøre.

Jeg kommer ved at se paa denne Benaevnelse til at tænke paa de Forsøg, der have knyttet sig dertil. Jeg har lagt Mærke til den Udstilling af Landbrugsmaskiner, som i den første Halvdel af denne Maaned var i Tivoli. Der var opstillet en Mølle, der i alt Fald de første Dage bar et Skilt, hvorpaa der stod „la Cours Mølle“; jeg kan rimeligvis gaa ud fra, at det var en Søstermølle til Statens Forsøgsmølle eller i alt Fald noget beslægtet dermed. Der stod „la Cours Mølle“ paa den, og da jeg var inde paa Udstillingen, ønskede jeg at se, hvad denne Mølle havde at bestille. Jeg saa ogsaa, at der i et Skur fornedet ved Fodstykket var anbragt en elektrisk Dynamo; og jeg

skal for Resten i Parentes bemærke, at Møllen bar ikke Præget af noget mærkeligt, jeg kunde ikke opdage noget, det var en almindelig firevinget Mølle med amerikansk Vindfang-Mekanik, og jeg saa ikke en Smule, som kunde siges at være nyt, som var knyttet dertil. Altsaa forneden i Skuret var anbragt en Dynamo, og den var anbragt saaledes, at naar Møllen havde nogen Kraft, noget Overskud af Arbejde, kunde den drive denne Dynamo, og denne Dynamo var saa sat i Ledningsforbindelse med et Akkumulatorbatteri, som stod i Bygningen ved Siden af. Da jeg saa paa det, kom jeg atter til at tænke paa det ejendommelige Navn „Forsøgsmølle“, for det skulde altsaa være et Forsøg paa at lade dette Akkumulatorbatteri ved Hjælp af denne Dynamo, som stod nede ved Foden af Møllen. Jeg havde ganske vist paa Fornemmelsen, at dette Forsøg var lige saa mislykket, som hvis jeg vilde prøve paa at løfte en samlet Vægt paa flere tusind Pund; jeg kunde nemlig ikke gøre det. Jeg hørte et af de unge Mennesker, som tilsaa denne Virksomhed, udtale, at for at den kunde drive denne Dynamo, saaledes at der kunde blive tilstrækkelig Spænding til at lade Batteriet med, skulde der være en Vindstyrke af 6—7 Meter i Sekundet. Men en saadan Vindstyrke er ret sjælden; det hænder jo nok, at vi have en saadan Vindstyrke, men den varer ikke ret længe ad Gangen, og i alt Fald var der kun grumme ringe Mulighed for, at man vilde kunne opsamle saa megen Kraft der, at man kunde faa nogen Nytte af Batteriet. Det tror jeg heller ikke, man fik, hvis Batteriet blev benyttet til at afgive den elektriske Energi, som anvendtes til de arbejdende Maskiner derinde, som — hvad jeg lagde Mærke til — saa godt som alle bleve drevne ved elektriske Motorer. Hvis Batteriet afgav Energi dertil, fik det den sikkert paa anden Maade, idet det blev ladet fra Elektricitetsværket, og Møllen stod da kun som et Forsøg paa at bilde Folk ind, at den kunde lade dette Batteri, og det var jo ogsaa et Forsøg.

Der er et andet Omraade, hvor jeg synes, at Møllen har haft noget bedre Held med sig; det er med Hensyn til at male Penge ud af Statskassen. Det har den haft ret gode Evner til at gøre. Det Forsøg er ikke faldet saa daarligt ud. Men betragter man Udbyttet, Staten har haft deraf, forekommer det mig virkelig højst tarveligt. Jeg erindrer, at for nogle Aar siden — og andre ærede Medlemmer erindre det vel ogsaa — gjorde Hr. Professor